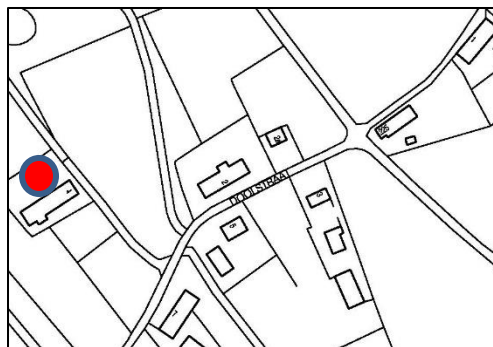

Doolstraat 4

Datum van aanwijzing: 10-7-2007

Redengevende omschrijving

Beschrijving

Langgevelboerderij met dwarsdeel gelegen aan de Doolstraat in Tongelre in het gehucht Urkhoven nabij "de Zeggen". De voorgevel van de boerderij is van de straat afgericht en op het noordwesten georiënteerd.

Nadat een brand in 1905 enkele boerderijen aan de Doolstraat heeft verwoest is omstreeks 1907 deze boerderij opgetrokken in een traditionele, harmonieuze doch eenvoudige baksteenarchitectuurstijl.

De langgevelboerderij, op een rechthoekige grondslag onder een zadeldak gedekt door gesmoorde oudhollandse pannen, is gelegen op een groot erf circa 100 meter van de straat. Tegen de westelijke kopgevel is een latere afdak onder een golfplaten lessenaarsdakje gelegen. Tegen de zuidelijke gevel een kleine afdak onder een door oudhollandse pannen gedekt lessenaarsdakje.

In het oostelijk deel van de boerderij is het woongedeelte gelegen, in het westelijk deel het bedrijfs gedeelte. De boerderij is zeer goed bewaard gebleven.

De van de straat afgerichte bakstenen voorgevel van de boerderij is gesitueerd op het noordwesten en is opgetrokken in een kruisverband met onderlangs een gecementeerde plint.

Het oostelijke gelegen woongedeelte omvat vier vensterassen met drie zesruits schuifvensters en een voordeur met een in tweeën gedeeld bovenlicht.

De vensters zijn voorzien van luiken, hardstenen onderdorpels en een segmentboog als ontlastingsboog met een gepleisterd boogveld.

In de voorgevel ter plaatse van het bedrijfs gedeelte drie later aangebrachte of vernieuwde betonnen zesruits stalvensters met daartussen lage dwarsdeeldeuren onder een segmentboog als ontlastingsboog met daarboven een klein luik.

Naast het derde stalvenster hoge schuurdeuren onder een segmentboog als ontlastingsboog.

De gevel wordt afgesloten door een tandlijst met bloktand en muizentand. In de gevel zitten, ter hoogte van de verdiepingsvloer in het woonhuis en in de stal ter plaatse van de gebinten, ankers. In de nok van het zadeldak staan ter plaatse van de oostelijke kopgevel en ter plaatse van de brandmuur schoorstenen.

De naar de straat gerichte bakstenen achtergevel van de boerderij is opgetrokken in een kruisverband waarvan het woongedeelte een omvang heeft van drie vensterassen. Ter plaatse van de oostelijke kopgevel is de kelder met opkamer gelegen met een zesruits schuifvenster met daaronder een kelderlicht met diefijzers. Vervolgens twee gekoppelde zesruits schuifvensters en een achterdeur met een in tweeën gedeeld bovenlicht.

De vensters zijn voorzien van luiken, hardstenen onderdorpels en een segmentboog als ontlastingsboog met een gepleisterd boogveld.

In de gevel, ter plaatse van het bedrijfs gedeelte, een staldeur naar de voorstal, twee later aangebrachte betonnen zesruits stalvensters en lage dwarsdeeldeuren onder een segmentboog als ontlastingsboog. Afsluitend naast de afdak een loopdeur met bovenlicht.

De gevel wordt afgesloten door een tandlijst met bloktand en muizentand onder een zinken mastgoot. In de gevel zitten, ter hoogte van de verdiepingsvloer in het woonhuis en in de stal ter plaatse van de gebinten, ankers.

Gemeentelijk monument

De oostelijke kopgevel bezit op de begane grond een later aangebracht schuifvenster en op de verdieping twee, eveneens later aangebrachte, kleine vierruitsvensters met middenstijl.

Waardering

De boerderij is representatief voor de landelijke bouwkunst in Noord – Brabant van het langgeveltype en kenmerkt zich door een sobere, traditionele vormgeving en de ‘boerdenesthetica: Form Follows Function’. De boerderij bezit esthetische waarde door de eenvoudige doch harmonieuze baksteenarchitectuur met bakstenen tandlijst en de overwegend oorspronkelijke gevelindelingen met boogvelden boven de (schuif)vensters.

De stijlkenmerken van de landelijke bouwkunst komen tot uiting in:

- de sobere uitstraling van het gebouw;
- de splitsing in een woongedeelte (¼ deel) en stalgedeelte (¾ deel) geaccentueerd door de schoorsteen op de brandmuur en de gevelopeningen o.a. de staldeuren;
- de doorlopende overwegend gesloten dakvorm.
- de boerderij ligt met de lange gevel evenwijdig aan de doorgaande weg.

Het oorspronkelijke vroeg 20e eeuwse karakter van de boerderij is in hoofdzaak zeer goed bewaard gebleven, zowel het exterieur als het interieur. De gaafheid draagt bij aan de belevingswaarde.

De boerderij maakt onderdeel uit van het gehucht Urkhoven en ondersteund, door de individuele kwaliteit, het ruimtelijke karakter. Samen met de overige boerderijen langs de Doolstraat en de Urkhovenseweg vormt de boerderij een landschappelijk ensemble.

De boerderij ligt in een archeologisch verwachtingsgebied.

De boerderij bezit een cultuurhistorische waarde als voorbeeld van de sociaal- en economische ontwikkeling in het gebied. In verband met de brand die het gehucht teisterde rond 1905 en daardoor een grootschalige vernieuwing eiste, bezit de boerderij in dat kader een sociale betekenis.

Het pand bezit een typologische zeldzaamheid als voorbeeld van de ontwikkeling van de boerderijen in de vroege 20e eeuw en is zeldzaam door zijn gaafheid.

Zie hierboven onder schoonheid.

De boerderij maakt onderdeel uit van het gehucht Urkhoven en bezit een duidelijke en herkenbare historische samenhang met de overige bebouwing.

Het gehucht is gelegen rond een kruising van wegen (Urkhovenseweg-Doolstraat) en bestaat uit verspreide agrarische bebouwing. De boerderijen, schuren en stallen staan deels vrij dicht bijeen.

Het gehucht grenst aan een open akkercomplex met een nog aanwezige kleinschalige percelering, aan de westzijde worden de landbouwgronden abrupt afgesneden door de spoordijk. De structuur, bebouwing en het aangrenzende landschap zijn nog gaaf.

Het geheel dateert deels van voor 1850, het is een zeldzaam en gaaf voorbeeld van het oorspronkelijke landschap langs de Dommel.

De boerderij bezit een stedenbouwkundige waarde als onderdeel van een oudere structuur (14e eeuws). De boerderij bezit een hoge landschappelijke waarde als onderdeel van het gehucht Urkhoven en grenzend aan “de Zeggen”. De boerderij draagt bij aan de herkenbaarheid van het gehucht.

Monumenten Inventarisatie Project (M.I.P.)

Adres: Doolstraat 4

Oorspronkelijke functie: Langgevelboerderij

Hoofdfunctie: Boerderij, molen, bedrijf

Type: Boerderij

Bouwperiode: 1907

Gevels en materialen: Baksteen. Bloktandenfries. Ankers.

Vensters en deuren: Zesruits schuiframen. Segmentbogen. Luiken.

Dak en bedekking: Zadeldak met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen.

Motivering: Cultuurhistorisch belang.

Bijzonderheden: Opkamer. Dwarsdeel. Gesitueerd ca. 100 meter van straat af.